

יום ד', ט"ו בכסלו תשס"ז (06 בדצמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

היום, **ט"ו בכסלו** בשנת תש"ו - 20.11.1945, **בנירנברג** שבגרמניה, **נפתח משפט פושעי המלחמה הנאציים** הראשיים בפני בית-דין צבאי בין-לאומי.

משפטי נירנברג

בשם משפטי נירנברג כונתה סדרת משפטים שבהם נשפטו בכל החומרה והצדק כאחת פושעי המלחמה, וראשי המשטר הנאצי בגרמניה, לאחר מלחמת העולם השנייה, בעיר נירנברג שבבוואריה. פסקי הדין הם מהפסקים הנפוצים ביותר בעולם, ואף החליפו דינים קיימים לדיני מלחמה בינלאומיים חדשים.

מסמכים מקבינט המלחמה הבריטי שראו אור לאחרונה מצביעים על כך שכבר בדצמבר 1942 נערכו בקבינט דיונים על המדיניות לגבי הענשת המנהיגים הנאצים, אם ייתפסו. ראש הממשלה הבריטי **וינסטון צ'רצ'יל** המליץ על מדיניות של הוצאות להורג ללא משפט, אך ניאות לוותר על הרעיון בעקבות לחץ מצד ארה"ב בשלב מאוחר יותר של המלחמה. שר האוצר של ארה"ב, **הנרי מורגנטאו** (הבן) הציע תוכנית כוללת של דה-נאציפיקציה של גרמניה. זו נודעה לימים כ"תוכנית מורגנטאו". בתוכנית, פורטו שיטות של גירוש, עבודות כפייה ודיכוי כלכלי הדומה לאלה של חוזה ורסאי. גם צ'רצ'יל וגם נשיא ארה"ב, **פרנקלין דלנו רוזוולט** תמכו בתוכנית זו ואף ניסו לקבל על כך אישור **בוועידת קוויבק** בספטמבר 1944. עם זאת, **ברה"מ** הכריזה על העדפתה להליך משפטי (ככל הנראה ראתה בכך הזדמנות למשפט ראווה). מאוחר יותר, הודלפו פרטים לציבור ועוררו בכך מחאה רבתית. **רוזוולט**, שחש בחוסר ההסכמה הרווח בציבור, **זנח** את התוכנית.

מותה של תוכנית מורגנטאו יצרה את הצורך לשיטה חלופית של טיפול בהנהגה הנאצית. תוכנית "משפט פושעי מלחמה ארופאיים" נהגתה על ידי מזכיר המלחמה **הנרי ל' סטימסון** ומחלקת המלחמה. **רוזוולט מת** באפריל 1945. הנשיא החדש, **הארי טרומן**, הביע תמיכה חזקה בהליך משפטי. לאחר סדרה של דיונים בין ארה"ב לבריטניה, ברה"מ וצרפת, הגיעו להסכמה לגבי פרטי המשפט. נקבע כי המשפטים יפתחו ב-20 בנובמבר 1945 [היום, ט"ו בכסלו] בעיר נירנברג.

הקמת בית הדין

בוועידת טהרן (1943), **וועידת יאלטה (1945)** ו**וועידת פוטסדאם (1945)** אישרו שלוש המעצמות הגדולות – ארה"ב, ברה"מ ובריטניה – את הפורמט להענשת האחראים לפשעי מלחמה בזמן מלחמת העולם השנייה. גם לצרפת הוקצה מקום בין חברי הטריבונל. **תנאי כניעת גרמניה הנאצית**, כפי שהוגדרו בכתב הכניעה ממאי 1945, העניקו למועצה משותפת של בעלות הברית את השליטה והריבונות בגרמניה, ובכלל זה – הסמכות להחליט על העמדה לדין של פושעי מלחמה. את הבסיס החוקי למשפטים סיפקה אמנת לונדון מתאריך 8 באוגוסט 1945 אשר הגבילה את ההליך ל"הענשת פושעי המלחמה העיקריים מבין מדינות הציר האירופיות". כ-200 פושעי מלחמה גרמנים הועמדו לדין במסגרת משפטי נירנברג, ועוד כ-1600 במסגרת הליכי שיפוט צבאי מסורתיים.

"כי לא יטוש ה' עמו, ונחלתו לא יעזוב." [תהלים צ"ד 14]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **רביעי**

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל